

Aina Koda: «He gravat una cançó de protesta, perquè encara és necessari recordar què va passar»

La rapera de Polinyà de Xúquer estrena el primer llarga durada com a Aina Koda, 'Percal'

Aina Koda | Juan Miguel Morales

Aina Noguerols és de Polinyà de Xúquer (la Ribera Baixa) i només té 20 anys. Àdam González ?Agon' és de les Cases d'Alcanar (les Terres de l'Ebre) i en té 23. Ella canta, rapeja, escriu i estudia Periodisme. El seu company és productor i DJ. Junts formen **Aina Koda**, la proposta finalista del concurs Sona9 2022, millor artista revelació als Premis Ovidi 2021 i premi de la revista *TresDeu* a millor llançament musical de l'any. En un temps rècord ha recollit tot un rosari de reconeixements amb només un grapat de cançons.

La nova sensació de les músiques urbanes al País Valencià debuta amb un extraordinari primer àlbum, *Percal* (Guspira Records, 2023), que expandeix els límits del hip-hop, fusionat amb una absoluta naturalitat i amb una destresa impròpia de qui fa els primers passos discogràfics, a base de rimes de denúncia social i política sense dogmatismes i amb humor. Demà podrem sentir un tastet del nou disc a l'Antiga Fàbrica d'Estrella Damm, a l'Enderrock Sona - Especial Escena Valencina.

Tot i que abans ja escrivies coses, com i per què vas començar a fer música?

Aina Nogueroles: Vaig començar a escriure als 16 anys, crec. Ho feia per a mi mateixa. Sempre m'havia dedicat als contes, i quan vaig començar a fer música enviava algunes cançons a Josep Olmos, d'**Arrap** i **Frida**, que és com si fora família meua. Ell valorava les lletres i em deia el que podia canviar per a millorar. Cap d'aquells temes no es va publicar mai, fins que li vaig enviar "Querida España", ara fa tres o quatre anys. Va coincidir amb un moment en què va vindre un component de **Suquet de Rap**, Carles Giuliani, a impartir un taller de rap al meu poble, a Polinyà de Xúquer. Li vaig mostrar aquella cançó i em va dir que havia de gravar-la amb un xiquet de Benimaclet que es deia **Vikarro**. La instrumental és de **Cavula Beats**. Amb ell vaig gravar les meves primeres rimes, que encara estan penjades a YouTube.

El primer tema era en castellà, però després quasi tota la teua producció ja ha estat en valencià. Què et va fer canviar?

A.N: L'idioma en què habitualment parle ni pense és el valencià, tot i que n'he escrit alguna més en castellà com ara "Julio Verne" o "Matrix". Vaig conèixer Adam González a través d'un amic seu en un Festivern, que em va passar el contacte. Ell escoltava **Senyor Oca**, per exemple, i això ens va inspirar per a fer música en la nostra llengua perquè sonés més natural. Més com som.

Aina Koda Foto: Juan Miguel Morales

Heu gravat 'Percal', però sou d'una generació que, en teoria, ja no aprecia o no necessita els discos. Creieu que gravar un àlbum encara té rellevància cultural?

A.N: Les plataformes digitals s'han menjat la importància de la música respecte al que era anar a una botiga a comprar un CD o un LP. Molts joves ja consideren una actitud *vintage* comprar vinils i escoltar-los? Nosaltres tenim el cotxe ple de discos i ja no mos caben més al pis [RIUEN]. No desapareixeran, però es nota que se'n graven i se'n venen menys, físics o no. Ara tot es basa en el *single* i que ho pete, que isca a la ràdio dos dies i després fer-ne un altre i que ho torne a petar, tret que siga com el de **Shakira** amb **Bizarrap**, que potser perdura per a sempre [RIUEN].

Sembla que un disc siga només una col·lecció de cançons independents. Creieu que s'ha perdut l'àlbum com a format per a transmetre un concepte?

Àdam González ?Agon': Abans es feia un disc per a contar una història, i ara són cançons que tenies guardades i les ajuntes.

A.N: Tampoc està mal, perquè al final tot és música, però amb això es perd l'essència del disc. I també les ganes de comprar-lo.

'Percal' es justifica per la varietat de registres i representa la forma més fidel d'expressar la vostra proposta?

À.G: El concepte del disc és molt variat pel que fa a ritmes i gèneres, perquè té cinc cançons de rap i altres cinc més experimentals, mesclades amb gèneres com el trap, l'afro-trap o el drum'n'bass. Volíem dir que amb el *Percal* ens hem adaptat a diferents ritmes.

A.N: En aquest disc hem demostrat com ha millorat la nostra evolució. Quan vam gravar l'EP *Dosis* (Urban Avocados, 2021) tot sonava *boom bap*, excepte el tema "Allioli", que és més *drill*. Amb *Percal* hem jugat amb altres gèneres que van més enllà del rap. Hem rapejat amb diferents sonoritats i també hem tocat altres temes, des de l'amor fins a la protesta i l'humor? **Aina Koda** és això i és el que volíem demostrar.

Com es nota aquesta idea al disc?

A.N: Hem fet un disc circular. La "Intro" és un rap d'estar en casa, i quan eixim al carrer toquem els altres gèneres. I l'última cançó, "Coda", és el mateix sàmler que la "Intro", com si fora un retorn a casa.

Quina és la vostra relació amb les xarxes socials? Són una eina necessària?

A.N: És veritat que, ara que he madurat com a artista, veig que m'han ajudat molt, perquè és on hi ha el meu públic objectiu. Ja siga en Facebook, amb la gent més veterana, en Twitter, amb els que critiquen més, que tampoc ens va malament, o en Instagram, on hi ha el *target* més jove, que també s'interessa per la nostra vida. Al final, a les *stories* publiquem una foto menjant i a la gent li interessa. Són coses que realment també poden donar visibilitat a la nostra música.

Què ha suposat el reconeixement com a millor artista revelació als Premis Ovidi 2021 o el Premi Cases de la Música a la final del Sona9 2022?

A.N: Tots aquests premis ens han donat la visibilitat que necessitàvem en cada moment. Només el fet d'estar nominats als Ovidi ens va donar un nom que no teníem. Va ser un gran reconeixement. Tot i que al final és una manera de competir amb altres músics que han fet la mateixa o potser més faena que jo, i tenien les mateixes oportunitats de guanyar. Tot ve determinat per un jurat que decideix. No hauríem de basar-hi la nostra carrera musical si volem créixer com a artistes.

Aina Koda amb el premi Cases de la Música del 22Sona9 Foto: Carles Rodríguez

Quins han estat o encara són els teus referents des que vas començar?

A.N: Del País Valencià sobretot **Arrap**, que va ser el primer grup de Josep Olmos i em va marcar moltíssim. Van sorgir a l'inici del rap valencià, i a partir d'ells ja vaig conèixer **Tesa** i molts altres artistes.

À.G: I un altre referent molt important van ser **Orxata Sound System**.

A.N: I, de fora, ens agrada el rap nord-americà de tot tipus. Des de **The Notorious B.I.G.** fins a **Nas**. I també vull esmentar grups valencians com **La Gossa Sorda**, que amb el seu missatge m'han influït molt. I **Zoo**, òbviament. A més, els músics amb qui ara estem col·laborant són també referents, perquè ens han canviat la forma de treballar les cançons. Per exemple, amb **Aina Palmer** vam compondre conjuntament la cançó "Sega 2". Des del principi vam tenir la idea de fer una base samplejant **Los Chunguitos** i **Las Grecas**, i vam fer una mescla bastant curiosa. Vam canviar els fragments de la lletra que no ens agradaven i vam gravar tots a una. Va ser molt divertit i molt diferent del que estem acostumats quan anem a un estudi.

Moltes voltes heu buscat sàmlers no tant perquè la sonoritat s'adeqüe a la cançó, sinó per la temàtica de la lletra. Com ho heu treballat al nou disc?

À.G: Sempre depèn del cas. Per exemple, a la cançó "Històries valencianes", com que és una lletra que parla de la terra, hem agafat un artista arrelat, **Pep Gimeno ?Botifarra'**, i un dels seus cants de batre. Però també ens agrada buscar músiques de diferents països en botigues de discos o en Spotify.

A.N: I també escoltem molt Radio 3, tot i que els programes de rap els fan massa tard, a les dues de la matinada. Quan sentim una cançó que ens quadra posem l'aplicació Shazam i l'anotem, perquè sempre ens pot servir.

À.G: Escoltem la ràdio sobretot quan anem amb el cotxe. Ens agraden programes com *Cuando los elefantes sueñan con la música*, de Carlos Galilea, o *Turbo 3*, amb Julio Ródenas.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=UFct1JOYz-k>

Quina és la vostra relació amb altres projectes del rap valencià com Los Chikos del Maíz o Hoke & Louis Amoeba, la revelació estatal del 2022?

A.N: A **Hoke** no el tinc molt controlat, per molt que siga de València. De fet, de l'àmbit estatal ens interessen molt més **SFDK**, perquè tenen un directe difícil i molt potent per a un grup de rap, i també **Kase.O** i **Sho-Hai**, tots dos anteriorment amb els aragonesos **Violadores del Verso**. I també m'encanten **Los Chikos del Maíz**.

I suposem que també la malaguanyada rapera madrilenya Gata Cattana, a qui vas dedicar el tema "Katana", del 2021?

A.N: Exacte! Ara l'escolte menys, perquè òbviament no pot traure nova música, però les seues cançons ja són eternes, com dic en la meua lletra. Pense que era una artista molt especial. Vaig tindre una època en què la vaig escoltar molt, i com a conseqüència em va influir per a fer "Katana", és clar.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=yh_o_qw_Tpk

EL SOCARRAT DE XÀTIVA

Què representa la portada del disc?

A.N: És un socarrat, una peça de ceràmica esmaltada amb il·lustracions de colors que es posava entre les bigues, als sostres o a les volades dels edificis. La idea està inspirada en Xàtiva, perquè a la gent els anomenen socarrats, tot i que és una pintura estesa per tot el País Valencià. La meua iaia encara en té alguns a casa seva. Volia fer honor a eixos requadres típics que conserva la gent gran en les cases.

"Històries valencianes" parla de la identitat valenciana. Hi ha un sàmler de Joan Fuster, el famós discurs per l'unitat de l'"ara o mai", i també inclou ritmes àrabs. Creus que ens falta autoestima?

A.N: El sàmler és la veu del poeta i escriptor Joan Fuster però la vam extreure d'una cançó de **Pep Gimeno ?Botifarra'**, a qui, com hem dit, volíem fer honor, perquè ha marcat la nostra història. És una lletra de protesta pels anys que vam patir el Partit Popular. Jo vaig començar a escoltar música quan els grups parlaven d'aquesta època. Com **Arrap**, que és una referència musical en esta cançó. Tenia ganes de gravar una cançó de protesta, tot i que ja no vivim eixos anys, perquè encara és necessari recordar què va passar.

"Menú del dia" és diferent, amb una sonoritat jazzística i una forma de rapejar molt més suau. La lletra diu: ?Me diuen la valenciana i m'agrada, però també conèixer món amb una caravana'. Què vol dir?

A.N: Aquesta cançó té dues parts diferenciades. La primera és un rap més *chill*, que sona més tranquil·let, i la segona és més potent. Per això es titula "Menú del dia", amb un primer i un segon plat. La referència a viatjar amb una caravana és una manera de dir que volen sortir del País Valencià, com eixir de la nostra zona de confort provant de fer rap amb molts estils diferents, que és el que hem fet en aquest disc.

La cançó "El mòbil" parla de la dependència que té la gent dels telèfons, les xarxes socials i les noves tecnologies?

A.N: Sí, i cante des del punt de vista com si fora el mòbil. M'he basat en un estil que practica de manera habitual el traper saragossà **Sho-Hai**, que té temes en els quals canta com si fora un objecte, una farola o una bossa. Volia que no fora la típica lletra que va d'estar enganxat en primera persona, sinó de com ho viuria un mòbil. És una cançó a la qual he donat un toc d'humor.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=VbbrjLsLI5A>

En el cas de "Moniatos", la base incorpora un ritme de drum'n'bass, que no és habitual de mesclar amb el hip-hop.

A.N: Sempre relacionem les nostres cançons amb altres artistes perquè són les influències que tenim. Esta va nàixer després d'escoltar **Senyor Oca**, un raper català que mos flipa i fa drum'n'bass rapejat, un estil que no havia escoltat fins que vaig conèixer el meu company Agon.

La cançó té un aire *egotrip*, perquè volia demostrar que sé rapejar amb altres bases que no siguen *boom bap*.

També "Viatge espacial" és un tema amb un poc d'egotrip. Fins i tot confesses que de menuda cantaves "Man in the Mirror" de Michael Jackson davant l'espill.

A.N: Sí, **Michael Jackson** sempre m'ha agradat, deixant de banda la seua vida personal. La lletra admet com era de xicoteta i com ara estic fent el que realment m'agrada, perquè he passat de fer natació a fer hípica, i també jugo a futbol? M'he demostrat que soc capaç de fer un munt de coses. Tot i que el que realment m'agrada és fer música, no he volgut oblidar el que havia fet fins ara, perquè m'ha ensenyat molt a créixer.

De fet, ara mateix estudies la carrera de Periodisme a la Universitat Jaume I de Castelló. T'agradaria viure d'aquesta professió o més encara de la música?

A.N: Clar que m'agradaria, però més encara de la música. Tant de bo poguera treballar dedicant-me a fer periodisme musical, perquè m'agraden molt mitjans com la televisió i la ràdio. El meu ideal seria treballar en programes en què em poguera mostrar tal com soc, que no foren només espais informatius.

Parlant de futbol, tu vas jugar en les categories inferiors del Llevant i ara t'hi has inspirat per escriure la lletra de "Passe", que parla del ?tiki-taka' en la millor època del Barça.

A.N: Sí, volia recordar l'època bona de Pep Guardiola amb el Barça, quan va implantar el futbol total amb el ?tiki-taka'. Almenys va ser una etapa molt millor que l'actual.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=yMHf0NP8Fsc>

En "Tu i Jo" dius ?he guanyat el que estava perdent, les ganes de fer música pa ensenyar-la a la gent'. De qui parles?

A.N: És una cançó dedicada al productor i DJ Àdam González. **Aina Koda** som els dos, i a banda som parella. És una cançó feta pels dos i per als dos, encara que la després la gent la puga interpretar com vulga, perquè no mencionem cap nom. De fet, aquí Agon s'anima a cantar un poquet i tot.

À.G: Sí, vaig fer una segona veu.

I "Polinyà de Xúquer" és una descripció del teu estimat poble.

A.N: Volia fer honor al meu poble i a les nostres tradicions, però en realitat podria servir per a qualsevol del País Valencià.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=JOyWFWynBOc>

Com seran els concert en directe per presentar el vostre primer àlbum?

A.N: Amb el nou disc canviarem la dinàmica dels nostres directes, perquè també volem transformar el format de les cançons. El DJ habitualment està al darrere i jo rapege sola davant l'escenari. A partir d'ara, a meitat del concert s'hi afegirà el guitarrista de Sueca Joel Máñez, que també interpretarà algunes cançons amb nosaltres.

A quins recintes o escenaris vos agradaria actuar que encara no hagueu trepitjat?

A.N: A molts. Per exemple, hem estat com a públic al Festivern, a la Telecogresca? mai al Canet Rock, i també ens agradaria?

À.G: O al Viña Rock?

A.N: M'encanten els festivals i sempre que hi vaig de públic pense que tant de bo poguera estar a dalt de l'escenari.